

Dr Mirella Kurkowska
Centrum Europejskie UW
mkurkowska@uw.edu.pl
tel. służbowy 22 55333308

Życiorys

Z wykształcenia jestem historykiem, ukończyłam historię ze specjalnością nauczycielską w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. W trakcie studiów korzystałam z urlopów macierzyńskich w związku z urodzeniem trójki dzieci, podejmowałam też prace zarobkowe, m.in. jako adept–mim w Teatrze Żydowskim.

Moim opiekunem naukowym była prof. dr hab. Maria Wawrykowa, pod której kierunkiem napisałam pracę magisterską *Narcyza Żmichowska w środowisku warszawskim lat czterdziestych XIX w.* W sierpniu 1992 r. zdałam egzamin magisterski z wynikiem bardzo dobrym i zostałam zaliczona do grupy najlepszych studentów Uniwersytetu Warszawskiego w swoim roczniku. W kwietniu 2004 r. uzyskałam stopień doktora nauk humanistycznych na podstawie rozprawy *Biedermeier polski? Ideaty niemieckiego mieszczaństwa i ich recepcja na ziemiach polskich (1815–1863)* przygotowanej pod kierunkiem prof. Marii Wawrykowej (z oceną *Magna cum laude* prof. Hansa Henninga Hahna).

Od lat prowadzę prace badawcze z zakresu historii idei i historii kultury europejskiej XIX-XXI w. z szerszym uwzględnieniem europejskich studiów porównawczych (kultura polska a kultura mieszczańska obszarów niemieckojęzycznych, rynek czytelniczy w Wielkiej Brytanii w epoce wiktoriańskiej itd. – stąd m.in. udział w projekcie KBN *Dyskretny urok burżuazji. Ideaty mieszczańskie i ich recepcja na ziemiach polskich (1815–1874)* w ramach tematu *Ziemie polskie w XIX w., polityka Austrii, Prus i Austrii jako czynnik sprawczy stosunków w Europie. Wkład Polaków w odkrywanie świata, budowę cywilizacji technicznej i kształtowanie nowoczesnej kultury*). Źródłem prowadzonych przeze mnie badań są przede wszystkim produkty kultury popularnej i masowej (jak np. powieść detektywistyczna, kryminalna, film fabularny). Kieruje to moją uwagę także na szersze zagadnienia filmoznawstwa, zwłaszcza kwestie oddziaływania kinematografii na świadomość historyczną społeczeństwa.

Drugi obszar moich zainteresowań badawczych to narodziny kultury masowej i historia europejskiej kinematografii. Tej tematyki dotyczą teksty *Obraz wolnomularstwa w kinematografii – uwagi wstępne* („Hermaion” 2015, tom pt. *Wolnomularstwo w kulturze*) oraz *Polska historia w europejskim i amerykańskim kinie epoki dźwięku (do wybuchu II wojny światowej)* „Studia Europejskie” 3/2016 oraz 4/2016. Wiąże się z nią także refleksja o kształtowaniu świadomości historycznej poprzez obrazy, nie tylko „ruchome”. W ramach projektu *Polaków dzieje malowane* (pod red. Janusza Tazbira, Warszawa 2007) opracowywałam Panoramę Raclawicką oraz dzieło Jana Rosena *Emilia Plater na czele oddziału kosynierów*. Podejmowałam także badania nad rolą literatury popularnej w tworzeniu norm życia obyczajowego, rodzinnego (ostatnia publikacja z tego zakresu to „*Romantyzm udomowiony*” – *rodzina i społeczeństwo w kulturze popularnej epoki biedermeieru. Kilka uwag o powstaniu i rozpowszechnianiu nowych wzorów*, a także społecznego i obywatelskiego (*Życie codzienne żołnierzy Legionów* – za tę pracę wraz z zespołem współautorów w 2009 r. byłam nominowana do nagrody Książka Historyczna Roku w Konkursie im. Oskara Haleckiego).

Opublikowane w 2021 roku artykuły koncentrowały się wokół moich pasji teatralnych, a zwłaszcza pantomimy i sztuki ulicznej jako środka pozawerbalnej komunikacji międzykulturowej (*Integrative Aspects of Non-verbal Cultural Communication in Europe. Case Study – Pantomime* W: *Studia Europejskie – Studies in European Affairs*, 3/2021 oraz *Pozawerbalny przekaz kulturowy w integrującej się Europie. Od pantomimy do teatru ulicznego* W: *The Review of European Affairs The Polish European Community Studies Association PECSA*, Volume (5) ISSUE (2) 2021).

Wynikiem szerokiej analizy prasy codziennej, zapisów kolaudacyjnych oraz archiwaliów związanych z polską produkcją filmową lat 60. i 70. jest publikacja książkowa z 2022 r. „*Kardiogram*” *przemian obyczajowych w polskim kinie na progu dekady Gierka* (Wyd. LTW) Ważnym uzupełnieniem tych materiałów są wywiady przeprowadzone z twórcami i artystami uczestniczącymi w życiu artystycznym tamtej epoki. Po latach siermiężnej, pruderyjnej gomułkowszyny, mimo cenzury politycznej i obyczajowej, do Polski docierały echa rewolucji obyczajowej na Zachodzie Europy. W 1971 r. na ekrany kin wszedł film „*Kardiogram*” w reż. Romana Załuskiego okrzyknięty pierwszym filmem z gołym biustem na ekranie. Jego produkcja rozpoczęła się jednak jeszcze przed Grudniem '70, a analiza produkcji kinematograficznej lat 60. ujawniła szerszy kontekst zachodzących zmian obyczajowych.

W kręgu moich zainteresowań jest także dydaktyka historii, związana zarówno z tematyką prac badawczych, jak i praktycznymi doświadczeniami pedagogicznymi. Syntezą tego jest podręcznik historii dla 6 klasy szkoły podstawowej oraz trzy obszernie podręczniki historii przeznaczone dla młodzieży licealnej, obejmujące dzieje od początku XVI w. do wybuchu I wojny światowej. Opublikowałam również materiały dydaktyczne dla nauczycieli.

Od października 2014 roku uczestniczyłam w międzynarodowym projekcie CURRICULA: „*The Cultural Crucible: The Reorganization and Renewal of Institutions in the Cultural Capitals Landscape*”. Projekt realizowany był w ramach międzynarodowego konsorcjum naukowo-badawczego i finansowany przez francuską Agence Nationale de Recherche. Liderem projektu zostało Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales oraz Centre Norbert Elias Marseille. Cel projektu to analiza działalności miejskich instytucji kultury w wybranych miastach europejskich: Europejskich Stolicach Kultury lub miastach kandydatach do tego tytułu w zmieniających się uwarunkowaniach społeczno-ekonomicznych. Projekt zakładał zdiagnozowanie wpływu programu ESK na rozwój życia kulturalnego i współczesne praktyki kulturalne w Europie. Na realizację projektu składały się badania jakościowe i ilościowe, wywiady, analizy, warsztaty, które w projekcie miały zostać zakończone międzynarodowym kolokwium, publikacją raportu końcowego i monografii. Do badań włączyłam studentów europeistyki studiów licencjackich w CE UW. Projekt CURRICULA został zrealizowany w ramach działalności Laboratorium Praktyk i Polityk Kulturalnych w Europie.

W latach 1992–1994 pracowałam w Fundacji IUS EUROPAE jako koordynatorka działalności wydawniczej, w latach 1994–1998 w Społecznym Liceum Ogólnokształcącym im. Josepha Conrada jako nauczycielka historii. Od około 30 lat (początkowo w ramach umów zleceń) prowadzę zajęcia dydaktyczne na różnych wydziałach Uniwersytetu Warszawskiego, m.in. na Wydziale Socjologii, Wydziale Zarządzania. Od roku 2004 jestem ściśle związana z Centrum Europejskim UW.

Od 2009 r. do czasu pandemii uczestniczyłam też w zajęciach organizowanych przez Uniwersytet Otwarty UW, gdzie prowadziłam regularnie jeden lub dwa kursy w semestrach zimowych i letnich. Należałam do ścisłej czołówki najlepszych wykładowców. Nagrody UO UW są tym cenniejsze, bowiem wyróżnienie spośród prawie 500 wykładowców jest przyznawane przez słuchaczy.

Byłam członkiem Rady Sportu na UW (w kadencji 2016–2020), a w 2019 r. w wyborach uzupełniających zostałam wybrana do Senatu Uniwersytetu Warszawskiego. Pełnię zaszczytną funkcję Senatora Uniwersytetu Warszawskiego oraz Przewodniczącej Komisji Senackiej ds. Socjalnych w kadencji 2020–2024.

Jestem pomysłodawczynią i koordynatorką wprowadzenia kart sportowych FitProfit dla doktorantów i pracowników UW.